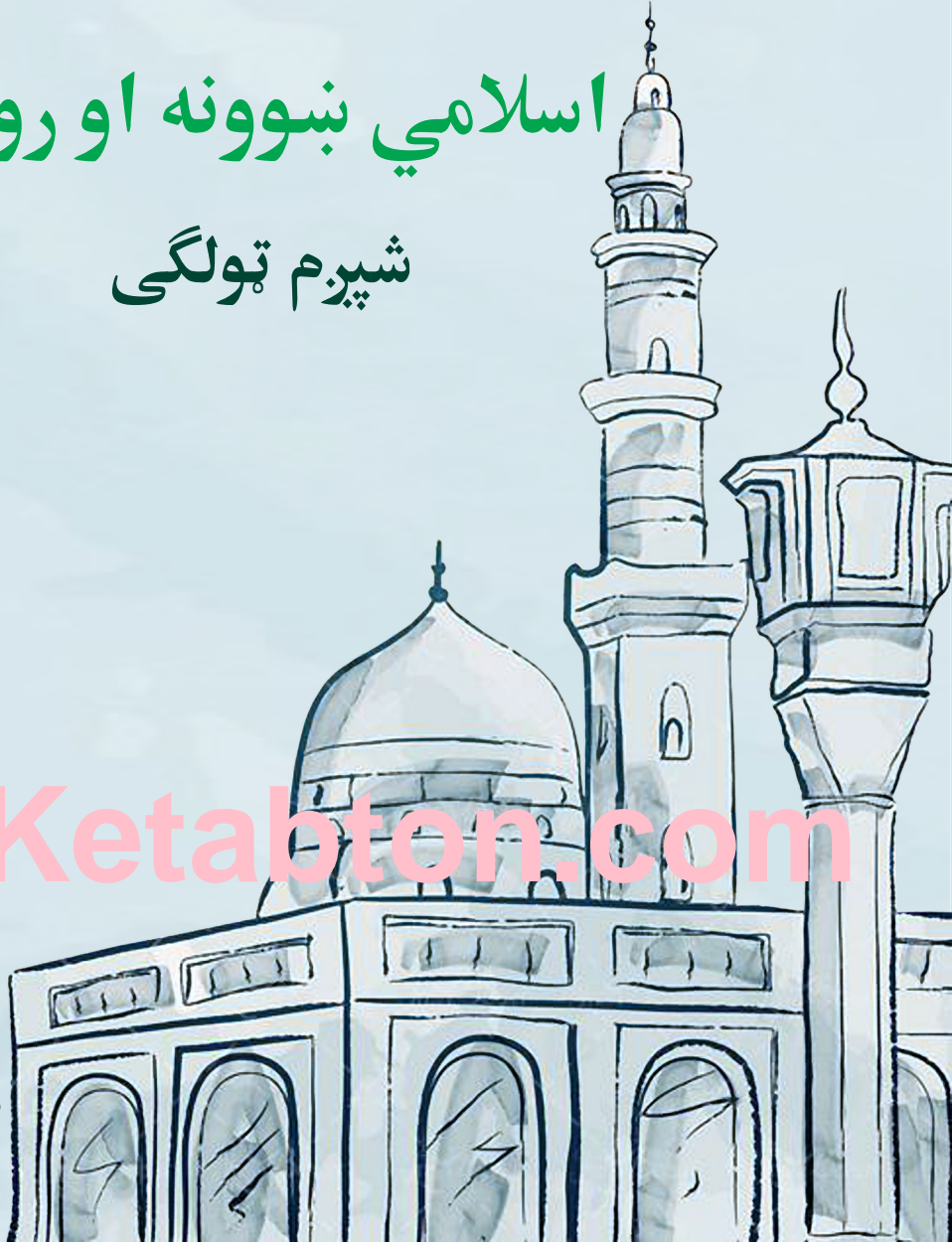

اسلامي بنوونه او روزنه

شپږم ټولگی

Ketabton.com

د چاپ کال: ۱۳۹۸ هـ. ش.

ملي سرود

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه پان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زره وي جاویدان
وایوالله اکبر وایوالله اکبر

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلیري
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د پوهنې وزارت

اسلامي ښوونه او روزنه

شپږم ټولگی

د چاپ کال: ۱۳۹۸ هـ.ش.

د کتاب ځانگړتیاوې

مضمون: اسلامي ښوونه او روزنه

مؤلفین: د تعلیمي نصاب د اسلامي ښوونې او روزنې د برخې د درسي کتابونو مؤلفین

ادیت کوونکي: د پښتو ژبې د ادیت دپارتمنت غړي

ټولگی: شپږم

د متن ژبه: پښتو

انکشاف ورکوونکی: د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تألیف لوی ریاست

خپروونکی: د پوهنې وزارت د اړیکو او عامه پوهاوي ریاست

د چاپ کال: ۱۳۹۸ هجري شمسي

د چاپ ځای: کابل

چاپ خونه:

برېښنالیک پته: curriculum@moe.gov.af

د درسي کتابونو د چاپ، وپش او پلورلو حق د افغانستان اسلامي جمهوریت د پوهنې

وزارت سره محفوظ دی. په بازار کې یې پلورل او پېرودل منع دي. له سرغړوونکو سره

قانوني چلند کېږي.

د پوهنې د وزیر پیغام

اقراً باسم ربک

د لوی او ښوونکي خدای ﷻ شکر په ځای کوو، چې مور ته یې ژوند رابښلی، او د لوست او لیک له نعمت څخه یې برخمن کړي یو، او د الله تعالی پر وروستي پیغمبر محمد مصطفی ﷺ چې الهي لومړنی پیغام ورته (لوستل) و، درود وایو.

څرنگه چې ټولو ته ښکاره ده ۱۳۹۷ هجري لمريز کال د پوهنې د کال په نامه ونومول شو، له دې امله به د گران هېواد ښوونیز نظام، د ژورو بدلونونو شاهد وي. ښوونکی، زده کوونکی، کتاب، ښوونځی، اداره او د والدينو شوراگانې د هېواد د پوهنیز نظام شپږگوني بنسټیز عناصر بلل کيږي، چې د هېواد د ښوونې او روزنې په پراختیا او پرمختیا کې مهم رول لري. په داسې مهم وخت کې د افغانستان د پوهنې وزارت د مشرتابه مقام، د هېواد په ښوونیز نظام کې د ودې او پراختیا په لور بنسټیزو بدلونونو ته ژمن دی.

له همدې امله د ښوونیز نصاب اصلاح او پراختیا، د پوهنې وزارت له مهمو لومړیتوبونو څخه دي. همدارنگه په ښوونځیو، مدرسو او ټولو دولتي او خصوصي ښوونیزو تاسیساتو کې، د درسي کتابونو محتوا، کیفیت او توزیع ته پاملرنه د پوهنې وزارت د چارو په سر کې ځای لري. مور په دې باور یو، چې د باکیفیته درسي کتابونو له شتون پرته، د ښوونې او روزنې اساسي اهدافو ته رسېدلی نشو.

پورتنیو موخو ته د رسېدو او د اغېزناک ښوونیز نظام د رامنځته کولو لپاره، د راتلونکي نسل د روزونکو په توگه، د هېواد له ټولو زړه سواندو ښوونکو، استادانو او مسلکي مدیرانو څخه په درناوي هیله کوم، چې د هېواد بچیانو ته دې د درسي کتابونو په تدریس، او د محتوا په لېږدولو کې، هیڅ ډول هڅه او هاند ونه سپموي، او د یوه فعال او په ديني، ملي او انتقادي تفکر سمبال نسل په روزنه کې، زیار او کوشنې وکړي. هره ورځ د ژمنې په نوي کولو او د مسؤولیت په درک سره، په دې نیت لوست پیل کړي، چې د نن ورځې گران زده کوونکي به سبا د یوه پرمختللي افغانستان معماران، او د ټولني متمدن او گټور اوسېدونکي وي.

همدا راز له خوږو زده کوونکو څخه، چې د هېواد ارزښتناکه پانگه ده، غوښتنه لرم، خو له هر فرصت څخه گټه پورته کړي، او د زده کړې په پروسه کې د ځیرکو او فعالو گډونوالو په توگه، او ښوونکو ته په درناوي سره، له تدریس څخه ښه او اغېزناکه استفاده وکړي.

په پای کې د ښوونې او روزنې له ټولو پوهانو او د ښوونیز نصاب له مسلکي همکارانو څخه، چې د دې کتاب په لیکلو او چمتو کولو کې یې نه ستړې کېدونکې هلې ځلې کړې دي، مننه کوم، او د لوی خدای ﷻ له دربار څخه دوی ته په دې سپیڅلې او انسان جوړوونکې هڅې کې بریا غواړم.

د معیاري او پرمختللي ښوونیز نظام او د داسې ودان افغانستان په هیله چې وگړي یې خپلواک، پوه او سوکاله وي.

د پوهنې وزیر

دکتور محمد میرویس بلخي

فهرست

مخ	لوست	د لوست شمېره
۱	د نبوي احاديثو مقام	لومړۍ لوست
۳	د احاديثو ډولونه	دويم لوست
۵	شفاعت	درېم لوست
۷	د اصحابو مقام	څلورم لوست
۹	قسم خوړل	پنځم لوست
۱۱	د قسم ډولونه	شپږم لوست
۱۳	شرک	اووم لوست
۱۵	د شرک ډولونه	اتم لوست
۱۷	ريا	نهم لوست
۱۹	شرعي حکمونه (۱)	لسم لوست
۲۱	شرعي حکمونه (۲)	يوولسم لوست
۲۳	د غسل فرضونه	دولسم لوست
۲۵	د غسل موجبات	ديارلسم لوست
۲۷	روژه	څوارلسم لوست
۲۹	د روژې فرضيت	پنځلسم لوست
۳۱	د روژې ډولونه	شپاړسم لوست
۳۳	د روژې فاسدوونکي	اووه لسم لوست
۳۵	تراويح	اته لسم لوست

مخ	لوست	د لوست شمېره
۳۷	اعتکاف	نولسم لوست
۳۹	د فطر صدقه	شلم لوست
۴۱	زکات	یوویستم لوست
۴۳	د زکات نصاب	دوه ویستم لوست
۴۷	د غلو، دانو او مېوو زکات	درې ویستم لوست
۴۹	د خاړو یو زکات	خلور ویستم لوست
۵۱	د زکات مستحقین	پنځه ویستم لوست
۵۳	حج	شپږ ویستم لوست
۵۵	د حج مسایل	اوه ویستم لوست
۵۸	حیاء	اته ویستم لوست
۶۰	تواضع	نهه ویستم لوست
۶۲	صله رحمي	دېرشم لوست
۶۴	رښتیا ویل	یو دېرشم لوست
۶۶	د مور او پلار اطاعت	دوه دېرشم - لوست
۶۸	اسراف	درې دېرشم لوست
۷۰	حجاب	خلور دېرشم لوست
۷۲	د صدقې فضایل	پنځه دېرشم لوست

د نبوي احاديثو مقام

د رسول الله ﷺ وينا، عمل او تقرير ته حديث ويل كېږي.

د پيغمبر ﷺ وينا وحې ده.

د پيغمبر ﷺ پيروي د الله تعالى پيروي ده، الله تعالى فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا

الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ﴾ [النساء: ۵۹] ژباړه: ای مؤمنانو!

د الله او د رسول اطاعت وكړئ.

د كومو كارونو په كولو چې رسول الله ﷺ لارښوونه كړې هغه ترسره

كوو او له كومو كارونو څخه يې چې منع كړې، له هغو څخه ډډه كوو.

الله تعالى په دې اړه فرمايلي دي: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ

عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ [الحشر: ۷]

ژباړه: په څه چې پيغمبر ﷺ تاسې ته امر كړی، نو هغه ومنئ او له څه

شي څخه يې چې منع كړي یی، له هغه منعه شی.

د قرآن كريم ډېر حكمونه د رسول الله ﷺ په احاديثو كې بيان شوي

دي.

فعالیتونه

۱. زده کوونکي دې د ښوونکي په مرسته د حضرت محمد ﷺ ځینې احادیث د بېلگې په ډول بیان کړي.
۲. زده کوونکي دې په خپل ژوند کې له پیغمبر ﷺ څخه د پیروی څو بېلگې ووايي.
۳. د ښوونکي په مرسته د نبوي احادیثو د ځینو کتابونو نومونه واخلي.

پوښتنې

۱. حدیث څه ته ویل کېږي؟
۲. الله تعالی مور ته د رسول الله ﷺ د احادیثو په هکله څه فرمایلي دي؟
۳. آیا د رسول الله ﷺ ویناوو او کړنو دواړو ته حدیث ویل کېږي؟
۴. دا آیت **«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ»** وژباړئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنی دواړه آیتونه حفظ او ژباړه دې زده کړي.

د احادیثو ډولونه

د پیغمبر ﷺ حدیثونه په درې ډوله دي:

۱- قولي حدیث: د پیغمبر ﷺ ویناوو ته قولي حدیث ویل کېږي، لکه: رسول الله ﷺ فرمایلي دي: «المُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ» رواه البخاری.

ژباړه: مسلمان هغه څوک دی، چې مسلمانان یې د ژبې او لاس له ضرر څخه په امن وي.

۲- فعلي حدیث: د رسول الله ﷺ کړنو ته فعلي حدیث ویل کېږي، لکه: «صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، حِينَ سَافَرَ رَكَعَتَيْنِ، وَحِينَ أَقَامَ أَرْبَعًا»
ژباړه: رسول الله ﷺ په سفر کې دوه رکعت له مونځ کاوه چې به مقيم وو، بیا به یې څلور رکعت له مونځ کاوه.

۳- تقريري حدیث: یو صحابي چې کوم کار د رسول الله ﷺ په وړاندې کړی وي او رسول الله ﷺ هغه کار بد نه وي گڼلی، دې ته تقريري حدیث ویل کېږي، لکه: په نبوي مسجد کې د حبشيانو لوبې چې د نېزو په وهلو سره یې کولې.

فعالیتونه

زده کوونکي دې په لاندې حدیثونو کې د وېنا، عمل او تقریر حدیثونه په گوته کړي:

۱. یو سړي له رسول الله ﷺ څخه وپوښتل: کوم مسلمان غوره دی؟ پیغمبر ﷺ ورته وفرمایل: هغه څوک غوره دی چې مسلمانان یې د ژبې او لاس له ضرر نه په امان وي. رواه مسلم.
۲. رسول الله ﷺ د لوی اختر په ورځ لومړی لمونځ وکړ، بیا یې خطبه وویل، ورپسې یې څاروی حلال کړ. متفق علیه.

پوښتنې

۱. د پیغمبر ﷺ حدیثونه په څو ډوله دي؟
۲. قولې حدیث تعریف کړئ.
۳. فعلې حدیث تعریف کړئ.
۴. تقریرې حدیث تعریف کړئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنی لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

شفاعت

شفاعت سپارښتنې ته وايي.
الله ﷻ د قیامت په ورځ غوره خلکو ته د شفاعت اجازه ورکوي.
د الله ﷻ له اجازې پرته هېڅوک شفاعت نشي کولای.
نېک خلک به د مسلمانو گناهگارانو شفاعت کوي.
شفاعت د گناه د بېلو او جنت ته د تللو لپاره کېږي.
هر پیغمبر به د خپل امت شفاعت کوي.
رسول الله ﷺ به لومړی شفاعت کوي.
د دې امت غوره خلک د شفاعت حق لري.
د قرآن کریم قاري به د خپلې کورنۍ د لسو غړو شفاعت کوي.
شهید د ۷۰ تنو شفاعت کوي.
نېک اعمال د مسلمان شفاعت کوي.
قرآن کریم د خپل لوستونکي شفاعت کوي.

فعالیتونه

- ۱- زده کوونکي دې د نبوونکي په مرسته د شفاعت په اړه یو له بل سره خبرې وکړي.
- ۲- د قرآن کریم قاري ته ولې د شفاعت حق ورکول کېږي؟ زده کوونکي دې په دې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړي.
- ۳- په دنیا کې د نیکو خلکو په هکله سپارښتنه څنګه ده؟ په دې هکله د نبوونکي معلومات له ځان سره شریک کړئ.

پوښتنې

- ۱- شفاعت څه ته ویل کېږي؟
- ۲- پیغمبران به د چا شفاعت کوي؟
- ۳- شهید د څو کسانو شفاعت کولای شي؟
- ۴- قرآن کریم د چا شفاعت کوي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کورنۍ له غړو سره د شفاعت په اړه خبرې وکړي.

د اصحابو مقام

اصحاب د صحابي جمع ده.

صحابي: هغه چاته ويل كېږي، چې پيغمبر ﷺ يې ليدلى وي، په هغه ېې ايمان راوړى وي او د ايمان په حالت كې وفات شوى وي. اصحابو كرامو رضی الله عنهم له رسول الله ﷺ سره د دين په خپرولو كې ډېر زيارونه گاللي او پدې لار كې يې هر ډول مالي او ځاني قربانۍ وركړي دي.

اصحاب رضی الله عنهم د اسلامي امت تر ټولو غوره خلك دي.

د رسول الله ﷺ اصحاب د هدايت مثالونه دي، د هغوى په پيروي كې مسلمانان سمه لار مومي.

رسول الله ﷺ مور ته له اصحابو سره د مينې او اخلاص لارښوونه كړې ده.

مور ټولو صحابه كرامو رضی الله عنهم ته درناوى لرو.

اصحابو ته بد ويل او د هغوى توهين كول لويه گناه ده.

مشهور صحابه، لكه: حضرت ابوبكر صديق، حضرت عمر فاروق، حضرت عثمان، حضرت علي، حضرت زبير، بي بي خديجة الكبرى، بي بي عايشه او بي بي فاطمة الزهرا رضی الله تعالى عنهم او داسې نور دي.

فعالیتونه

- ۱- له رسول الله ﷺ څخه د اسلام دین چا زده کړ؟ او بیا یې نورې نړۍ ته څنگه ورساوه؟ په دې هکله خبرې وکړئ.
- ۲- هغه کوم اصحاب دي چې په دنیا کې پرې د جنت زیږی شوی؟ نومونه یې واخلي.
- ۳- هغه کوم اصحاب دي چې تر ټولو یې لومړی اسلام راوړی دی؟ په دې هکله د ښوونکي معلومات له ځان سره شریک کړئ.

پوښتنې

- ۱- اصحاب چا ته ویل کېږي؟
- ۲- رسول الله ﷺ خپل امت ته د صحابه وو په هکله د څه شي سپارښتنه کړې ده؟
- ۳- د څو مشهورو اصحابو نومونه واخلي.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنی لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

قسم خوړل

مسلمان باید له بې حایه قسم خوړلو څخه ډډه وکړي.

بې حایه قسم خوړل د منافق نښه ده.

که چېرې مسلمان قسم خوړلو ته اړ شي، نو د الله تعالی په نومونو او

یا صفتونو دې قسم وکړي، په دې هکله رسول الله ﷺ فرمایي: «مَنْ

كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ أَوْ لِيَصْمُتْ» رواه البخاري

ژباړه: که څوک قسم کوي، نو په الله تعالی دې قسم وکړي او یا دې

پټه خوله پاتې شي.

د قسم له الفاظو څخه حینې یې دا دي:

۱- وَاللَّهِ. ۲- بِاللَّهِ. ۳- تَاللَّهِ. ۴- بِعِزَّةِ اللَّهِ. ۵- بِكَلَامِ اللَّهِ همدارنگه په

قرآن کریم هم قسم خوړل روا دي.

د اولاد په سر، په زیارت، آسمان، مسجد او داسې نورو شیانو قسم

خوړل، لویه گناه ده او پیغمبر ﷺ مور ترې منع کړي یو.

فعالیتونه

- ۱- د بنوونکي په مرسته ځینې هغه حالتونه بیان کړئ چې خلک پکې بې حایه قسم کوي.
- ۲- آیا خپل ملګري سره په نه خبرو کولو قسم کول روا دي؟ په دې هکله خبرې وکړئ.
- ۳- د لوست حدیث له یادو ووايئ.

پوښتنې

- ۱- بې حایه قسم خوړل د څه شي نښه ده؟
- ۲- که مسلمان قسم خوړولو ته اړ شي، نو په څه شي به قسم خوري؟
- ۳- رسول الله ﷺ د قسم خوړلو په اړه څه فرمایلي دي؟
- ۴- آیا د الله تعالی له نومونو او صفتونو پرته په نورو شيانو قسم خوړل گناه ده؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنی لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د قسم ډولونه

قسم په درې ډوله دی:

۱- لغوه قسم: بې له قصده قسم خوړلو ته لغوه قسم ویل کېږي، لکه
ځینې خلک چې د عادت له مخې په خبرو کې وایي: والله داسې وو
او قسم کولو ته یې اراده نه وي.

په لغوه قسم کې گناه او کفارہ نه لازمیږي.

۲- منعده قسم: په راتلونکې زمانه کې د یو کار په کولو او یا نه کولو
باندې قسم خوړلو ته منعده قسم ویل کېږي.

که څوک وروسته په خپل قسم کې پاتې نه شو، بلکې د خپل قسم
خلاف کار یې وکړ، نو په ده باندې کفارہ لازمیږي.

۳- غموس قسم: قصداً په دروغو د تېر وخت د یو کار په کېدلو او یا نه
کېدلو قسم خوړلو ته غموس قسم ویل کېږي.

لکه: څوک ښه خبر وي چې دا کار نه دی شوی، خو بیا هم قصداً په
دروغو قسم خوري چې دا کار شوی دی.

غموس قسم انسان دوزخ ته داخلي.

غموس قسم لویه گناه ده، کفارہ نه لري، بلکې انسان به الله تعالی ته
تل ژړا اوزاری کوي، څو یې دا گناه ورته وښيي.

فعالیتونہ

- ۱- په نوبت سره د لغوه، منعقدہ او غموس قسمونو بېلگې بیان کړئ.
- ۲- د چا پر حق سترگې پټول او قسم پرې خوړل. دا کوم ډول قسم دی؟
په دې هکله خبرې وکړئ.

پوښتنې

- ۱- قسم په څو ډوله دی؟
- ۲- لغوه قسم کوم دی؟
- ۳- منعقدہ قسم بیان کړئ.
- ۴- غموس قسم تعريف کړئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د قسم ډولونه په خپلو کتابچو کې وليکي.

شرک

شرک له ټولو گناهونو څخه لويه گناه ده.

الله تعالى مشرک ته بښنه نه کوي، الله تعالى پدې اړه فرمايي: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ [النساء: ۴۸]

ژباړه: الله ﷻ يوازې شرک نه بښي، له شرک پرته نورې گناوې چې چا ته يې خوښه شي، وربښي يې.

مور بايد له شرکي اعمالو څخه ډډه وکړو، لکه:

- ۱- له الله تعالى پرته د بل چا عبادت کول،
  - ۲- له الله تعالى سره په ذات او صفاتو کې څوک شريک گڼل،
  - ۳- ساحر او کوډگرو ته تلل او باور پرې کول،
  - ۴- له الله تعالى پرته بل چا ته بې له اسبابو د غيبو علم ثابتول،
  - ۵- په نېکو عملونو کې ریا کول،
  - ۶- له اسبابو پرته له مخلوق څخه مرسته غوښتل.
- که چېرې مشرک له شرک څخه توبه وکړي، الله تعالى يې توبه قبلوي.

فعالیتونه

بحث پرې وکړئ:

- ۱- کائنات چا پیدا کړي؟ چا لمر، حُمکه او ستوري په هوا کې درولي؟
بارانونه څوک وروي؟ د عبادت لایق څوک دی؟
- ۲- له اسبابو پرته له مخلوق څخه د مرستې غوښتلو څو مثالونه ووايئ.

پوښتنې

- ۱- آیا شرک تر ټولو لویه گناه ده؟
- ۲- څوک چې مشرک مړ شي، آیا الله تعالی هغه ته بښنه کوي؟
- ۳- کوم عملونه شرک بلل کېږي؟
- ۴- آیا په ژوند کې د مشرک توبه قبلېږي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنی لوست په خپلو کتابچو کې وليکي.

د شرک ډولونه

شرک په دوه ډوله دی.

۱- اکبر (لوی) شرک.

۲- اصغر (کوچنی) شرک.

له الله تعالی سره په عبادت کې شریک پیدا کولو ته اکبر (لوی) شرک ویل کېږي.

اکبر شرک انسان له اسلامه باسي او د تل لپاره به په دوزخ کې وي.

اصغر (کوچنی) شرک هغه گناهونه دي چې په احادیثو کې د شرک

نسبت ورته شوی وي، تر څو خلک ترې ځان وساتي.

اصغر شرک لویه گناه ده، خو انسان له اسلامه نه باسي.

اصغر شرک، لکه: له الله تعالی پرته پر بل شي قسم خوړل او ریا

کول.

فعالیتونه

- ۱- د ښوونکي په مرسته په نوبت سره د اکبر او اصغر شرک خو مثالونه بیان کړئ.
- ۲- ریا ولې اصغر شرک بلل کېږي؟ په دې هکله د ښوونکي معلومات له ځان شریک کړئ.

پوښتنې

۱. شرک په خو ډوله دی؟
۲. اکبر (لوی) شرک کوم دی؟
۳. اصغر (کوچنی) شرک کوم دی؟
۴. آیا لوی شرک مسلمان له اسلام څخه باسي؟
۵. آیا ریا ته شرک ویل کېدای شي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنی لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ريا

حآن نبودنې ته ریا وایي، مور بڼه کارونه د الله ﷻ لپاره کوو. په ریا کارۍ کې ثواب نشته، حکه ریا کوونکی د الله ﷻ رضا نه غواړي.

اخلاص د نېک عمل د قبلیدو شرط دی، رسول الله ﷺ فرمایلي دي:
«إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ» رواه البخاري

ژباړه: د عملونو ثواب په نیت پورې اړه لري. ریا کول لویه گناه ده، رسول الله ﷺ فرمایي: حآن نبودنه پت شرک دی.

د خلکو پر وړاندې د فرض عملونو تر سره کول ریا نه گڼل کېږي. مور له ریا کارۍ نه حآن ژغورو.

فعاليتونه

۱. د ښوونکي په مرسته د ریا په اړه یوله بل سره خبرې وکړئ.
۲. که څوک د دې لپاره صدقه ورکوي چې نوم یې په خلکو کې خپور شي، آیا د ده صدقه قبلېږي؟ په دې هکله په خپلو کې خبرې وکړئ.
۳. د ریا ضد څه شی دی؟ په گوته یې کړئ:
(رښتیا، اخلاص، قناعت)

پوښتنې

۱. ریا څه ته ویل کېږي؟
۲. آیا ریا لویه گناه ده؟
۳. رسول الله ﷺ د ریا په هکله څه فرمایلي دي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کورنۍ د غړو په مرسته د ریا په اړه خبرې وکړي.

شرعي حکمونه (۱)

د اسلام دين مور ته د ژوند په ټولو چارو کې لارښوونه کړې ده، هغه څه چې زموږ په گټه دي، مور ته يې د هغو د سرته رسولو امر کړی او يا يې روا کړي دي او هغه څه چې زموږ په زيان دي، له هغو څخه يې منع کړي يو.

د شريعت حکمونه په دوه ډوله دي:

۱. اوامر:

اوامر: هغو حکمونو ته وايي چې الله تعالی يې په سرته رسولو امر کړی دی.

۲. نواهي:

نواهي: هغو حکمونو ته وايي چې شريعت ترې منع کړې ده، کول يې گناه او الله تعالی پرې ناراضه کېږي.

اوامر د اهميت له مخې په لاندې برخو ویشل کېږي:

فرض: هغه حکم ته ويل کېږي چې مونږ يې په سرته رسولو مکلف يو، کول يې ثواب، پرېښودل يې گناه ده او انکار ترې کفر دی، لکه: پنځه وخته فرض لمونځونه او فرضي روژه.

واجب: د فرضو په څير، کول يې حتمي او ثواب لري، پرېښودل يې گناه ده او منکر يې فاسق بلل کېږي، لکه: د اختر لمونځ، د وترو لمونځ، د قنوت دعا ويل.

سنت: هغه حکم ته ویل کېږي چې کول یې ثواب او پرېښودل یې ملامتي ده، لکه: د ماسپښین شپږ رکعتہ سنت لمونځ، خلور له فرضو مخکې او دوه وروسته.

مستحب: هغه عمل ته ویل کېږي چې کول یې ثواب لري او پرېښودل یې نه گناه او نه ملامتي لري.

مباح: هغه عمل ته ویل کېږي چې په کولو او پرېښودلو کې یې گناه نه وي، لکه: ښکار کول.

فعايتونه

۱. د ښوونکي په مرسته د فرضو، سنتو، مستحبو او مباحو څو نور مثالونه ووايئ.
۲. د لاندنيو چارو حکم ووايئ :
(اسراف، حج، غيبت، زکات، غلا، سلام اچول)

پوښتنې

۱. شرعي حکمونه په څو ډوله دي؟
۲. فرض کوم حکم ته ویل کېږي؟
۳. سنت او مستحب کوم حکمونه دي؟
۴. مباح څه ته ویل کېږي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دي د یاد لوست متن په خپلو کتابچو کې وليکي.

شرعي حکمونه (۲)

د اسلام دين مور له هغو کارونو څخه منع کړي يو چې کول يې زموږ په زيان دي، علماوو ناروا کارونه په دوو برخو ويشلي دي:

۱- حرام: هغه عمل ته ويل کېږي چې پرېښودل يې فرض وي، لکه: قتل، غلا، غيبت او داسې نور.

۲- مکروه: هغه عمل ته وايي چې په شريعت کې بد گڼل شوي وي. مکروه په دوه ډوله دي:

الف: تحريمي مکروه: هغه عمل ته ويل کېږي چې له سرته رسولو څخه يې شريعت منع کړې وي، کول يې گناه لري، خو له حرام څخه را ښکته وي، لکه: د اودس ماتي په وخت کې قبلې ته مخ کول او په لمانځه کې وينستان سمول.

ب: تنزيهي مکروه: هغه عمل ته ويل کېږي چې پرېښودل يې غوره وي، په کولو کې يې گناه نه وي، لکه: دويم رکعت له لومړي رکعت څخه اوږدول.

فاليټونه

۱. زده کوونکي دې په دوو ډلو وویشل شي، یوه ډله دې د حرامو پنځه مثالونه ووايي، دویمه ډله دې د مکروهو پنځه مثالونه ووايي.
۲. زده کوونکي دې ووايي چې حرام له مکروه څخه څه توپیر لري؟ په دې هکله دې خبرې وکړي.

پوښتنې

۱. حرام څه ته ویل کېږي؟ یو مثال یې ووايي.
۲. آیا تحریمي مکروه پیژنئ؟ دوه مثالونه یې ووايي.
۳. تنزیهي مکروه څه ته ویل کېږي؟ څو مثالونه یې په لمانځه کې ذکر کړئ.
۴. د حرامو او فرضو ترمنځ څه توپیر دی؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د لوست متن په خپلو کتابچو کې وليکي.

د غسل فرضونه

د ټول بدن پرمینځلو ته غسل ویل کېږي.

د غسل فرضونه:

په غسل کې درې فرضونه دي:

۱. مضمضه: په خوله کې د اوبو اچولو او غرغره کولو ته مضمضه ویل کېږي.

۲. استنشاق: په پوزه کې د اوبو اچولو او بیرته لرې کولو ته یې استنشاق ویل کېږي.

۳. د ټول بدن پرمینځل: پداسې توګه چې په سر اوبه اچوي او ټول بدن وینځي، چې په ټولو اندامونو اوبه تېرې شي او د بدن هېڅ برخه وچه پاتې نشي.

یادونه: د بنځولپاره د وېستانو بیخ پرمینځل کفایت کوي، د کوڅیو پرانیستل ضرور نه دي.

فعالیتونه

۱. د ښوونکي په مرسته د غسل د گټو په هکله بحث وکړئ.
۲. د غسل د آدابو په هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. غسل تعريف کړئ.
۲. په غسل کې خو فرضونه دي؟
۳. مضمضه او استنشاق څه ته وايي؟
۴. آیا په غسل کې د ښځو لپاره د کوڅیو پرانیستل فرض دي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د لوست پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

د غسل موجبات

هغه څه چې له کبله يې پر مسلمان غسل لازمېږي، د غسل موجبات بلل کېږي.

غسل په دوه ډوله دی:

الف: فرض غسل . ب: سنت غسل.

الف: فرض غسل: په هر عاقل او بالغ مسلمان باندې په لاندې حالتونو کې غسل فرض کېږي:

- احتلام: يعنې په خوب کې غسل لازمېدل،
- جماع: د بنځې او خاوند کور والی او مباشرت،
- حيض: د بنځې مياشتنۍ ناروغي،
- نفاس: د ماشوم له زيږېدنې وروسته د مور ناروغي،
- ب: سنت غسل: په لاندې وختونو کې غسل سنت دی:
  ۱. د جمعي د لمانځه لپاره غسل کول،
  ۲. د اخرونو د لمنځونو لپاره غسل کول،
  ۳. له احرام تړلو څخه مخکې غسل کول.

بحث پري وکړئ:

- ۱- د اسلام دين پاکی ته څومره ارزښت ورکوي؟
- ۲- که فرض غسل ونه شي، آیا لمونځ کېږي؟
- ۳- د غسل د گټو په هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

۱. غسل په څو ډوله دی؟ بیان یې کړئ .
۲. په کومو حالتونو کې غسل فرض کېږي؟
۳. په کومو حالتونو کې غسل سنت دی؟

زده کوونکي دې د لوست پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي .

روژه

د روژې تعريف: له سپيده داغ (صبح صادق) څخه تر لمر پريوتو پورې له خوراک، څښاک او جماع څخه د عبادت په نيت ځان ساتلو ته روژه وايي.

روژه د اسلام له پنځو بناوو څخه ده.

رسول الله ﷺ د روژې په هکله داسې فرمايلي دي:

(د روژه نيونکي لپاره دوې خوښۍ دي: يوه خوښي يې د روژه ماتي او بله يې د قيامت په ورځ له الله تعالی سره د ملاقات پر وخت) رواه مسلم .

د روژې گټې:

- د روژې په نيولو سره د مسلمان ايمان غښتلی کېږي.
- روژه د مسلمان سپر دی، له دوزخ څخه يې ژغوري.
- روژه نيول د انسان روغتيا ته ډيرې گټې رسوي.
- د روژې په نيولو سره د مسلمان په زړه کې ترحم پيدا کېږي.
- روژه انسان ته د صبر او امانتدارۍ درس ورکوي.

فعالیتونه

۱. د روژې د پیل او پای د وختونو په هکله بحث وکړئ.
۲. کوم شیان د روژې ماتوونکي دي؟ په دې اړه په خپلو منځو کې مباحثه وکړئ.

پوښتنې

۱. روژه څه ته ویل کېږي؟
۲. روژه نیول څه گټې لري؟ بیان یې کړئ.
۳. روژه نیول روغتیا ته څه گټه رسوي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د روژې د گټو په هکله یوه مقاله ولیکي.

د روژې فرضیت

د رمضان میاشتي روژه نیول پر هر عاقل، بالغ، مسلمان باندي فرض دي.

د فرضیت دلیل:

الله تعالی فرمایلي دي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾. البقره (۱۸۳) آیت.

ژباړه: ای مؤمنانو! پر تاسو روژه فرض کړای شوې ده، لکه چې له تاسو څخه په مخکینيو خلکو فرض وه، د دې لپاره چې پرهیزگار شی.

د رمضان د میاشتي فضیلتونه:

- په رمضان میاشت کې قرآن کریم نازل شوی دی.
- د رمضان د میاشتي په هکله رسول الله ﷺ داسې فرمایلي دي:
- د رمضان میاشتي په راتلو سره د جنت دروازي پرانیستل کېږي. د دوزخ دروازي بندېږي او لوی شیطانان تړل کېږي.
- دا میاشت د صبر میاشت ده چې بدل یې جنت دی.
- دا میاشت د برکت میاشت ده، د مسلمان رزق پکې زیاتېږي، لومړی لسيزه یې د رحمت، دویمه لسيزه یې د بښنې او وروستی لسيزه یې له دوزخ څخه د خلاصون وسیله ده.

- ۱- روژه ولې د صبر میاشت ده؟ بحث پرې وکړئ.
- ۲- د روژې لومړۍ لسيزه د رحمت، دویمه یې د بښنې او دریمه یې له دوزخ څخه د خلاصون وسیله ده، دا عبارت شرحه کړئ.

۱. روژه پر چا فرض ده؟
۲. د روژې د فرضیت دلیل ووايئ.
۳. د لوست د آیت ژباړه ولیکئ؟
۴. د روژې د میاشتي فضیلتونه ووايئ.

زده کوونکي دې د رمضان میاشتي د فضایلو په هکله مقاله ولیکي.

د روژې ډولونه

روژه د حکم له پلوه په لاندې ډولونو ویشل شوې ده:

- ۱- فرض ۲- واجب ۳- سنت ۴- ناروا.
- ۱- فرض روژه، لکه: د رمضان د میاشتې او د نذر روژې نیول.
- ۲- واجب روژه، لکه: د نفلي روژې له فاسدېدو وروسته قضایي راوړل.

۳- سنت روژه، په لاندې وختونو کې روژه نیول سنت دي:

- د محرم د میاشتې د نهمې او لسمې ورځې روژه نیول،
- د شوال د میاشتې شپږ ورځې روژه نیول،
- د عرفې د ورځې روژه نیول،
- په هره اوونۍ کې د دوشنبې او پنجشنبې د ورځو روژه نیول،
- د هرې قمري میاشتې د دیارلسمې، خوارلسمې او پنځلسمې ورځې روژه نیول.

- ۴- ناروا روژه، لکه د شک د ورځې روژه نیول چې د رمضان میاشت ثابته شوې نه وي او خلک یې د فرض روژې په نیت ونیسي، داسې روژه نیول ناروا او نیوونکي یې گناه کار دي.
- همداراز د دواړو اخترونو په ورځو کې روژه نیول ناروا دي.

فعاليتون

۱. د نبوونکي په مرسته هغه ورځې چې روژه نيول پکې ثواب لري، په گوته کړئ.
۲. د هغو ورځو په هکله مباحثه وکړئ چې روژه نيول پکې ناروا دي.

پوښتنې

۱. روژه د حکم له پلوه په څو ډوله ده؟
۲. د فرض روژې يو مثال وواياست.
۳. په کومو ورځو کې روژه نيول سنت دي؟
۴. په کومو وختونو کې روژه نيول ناروا دي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کورنۍ د غړو په مرسته د شوال مياشتې او عرفې ورځې د روژې نيولو فضایل په خپلو کتابچو کې وليکي او بيا دې په ټولگي کې ولولي.

د روژې فاسدوونکي

هر هغه څه چې روژه ورباندې ماتېږي، د روژې فاسدوونکي ورته ويل کېږي.

د روژې فاسدوونکي په لاندې ډول دي:

۱. په قصد سره خوراک او څښاک کول: په ورځ کې په قصد سره خوراک او څښاک کولو سره روژه ماتېږي، خو که چېرې په هيره سره څه وڅوري يا وڅښي، روژه يې نه فاسدېږي.

۲. په قصد سره قی کول: که چېرې روژه نیوونکی په ډکه خوله قصداً قی وکړي، روژه يې فاسدېږي، خو که د ناروغۍ له کبله يې قی وکړ، روژه يې نه فاسدېږي.

۳. حیض: د بنځې د میاشتنۍ ناروغۍ په را تلو سره روژه فاسدېږي، بنځو ته جواز نلري چې د حیض پر مهال روژه ونيسي.

۴. نفاس: که بنځه د روژې په حالت کې ماشوم وزېږوي، روژه يې فاسدېږي او تر ټاکلې مودې پورې روژه نیول هم ورته روا نه دي.

۵. جماع (کور والی): په روژه کې د ورځې د بنځې او خاوند په کوروالي سره روژه فاسدېږي.

فعاليتونه

۱. د روژې د فاسدوونکو په هکله په خپلو منځو کې مباحثه وکړئ.
۲. د ناروغۍ په وخت په پيچکاري کولو روژه نه فاسدېږي. په دې هکله په خپلو منځو کې بحث وکړئ.

پوښتنې

۱. د روژې فاسدوونکي څه ته وايي؟
۲. آیا د هيرې په حالت کې د خوراک له امله روژه ماتېږي؟
۳. قی په کوم حالت کې روژه ماتوي؟
۴. آیا نسڅې ته د حیض او یا نفاس په حالت کې روژه نیول روا دي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

تراويح

د روژې په مياشت کې شل رکعته تراويح کول مؤکد سنت دي. د ماخوستن د فرض لمانځه وروسته دوه دوه رکعته تراويح اداء کېږي.

په جماعت سره د تراويح لمونځ کول ثواب لري. رسول الله ﷺ او صحابه وو رضي الله عنهم تراويح په جماعت سره اداء کېږي دي.

حضرت عمر رضي الله عنه د خپل خلافت په وخت کې مسلمانانو ته د شل رکعته تراويحو کولو لارښوونه وکړه.

په تراويحو کې امام په جهر سره قرائت لولي. په تراويحو کې د ټول قرآن کریم لوستل مستحب دي. په يوازې ډول (ځانته) تراويح کول هم روا دي.

فعايتونه

۱. آيا كله مو د تراويح په لمانځه كې گډون كړئ؟ له نورو لمونځونو سره څه توپير لري؟
۲. امام بايد په تراويحو كې قرآن كريم څنگه ولولي؟ په دې هكله د ښوونكي معلومات له ځان سره شريك كړئ.

پوښتنې

۱. تراويح په كوم وخت كې اداء كيږي؟
۲. تراويح څنگه اداء كيږي؟
۳. د تراويحو لمونځ څه حكم لري؟
۴. حضرت عمر رضي الله عنه د څو ركعتونو تراويحو لارښوونه كړې ده؟

كورنۍ دنده

زده كوونكي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو كتابچو كې ځواب كړي.

اعتکاف

اعتکاف په لغت کې په یو ځای کې پاتې کېدو ته وایي. په اصطلاح کې په جومات کې د عبادت په نیت وخت تیرولو ته اعتکاف ویل کېږي.

د رمضان میاشتې په وروستیو لسو ورځو کې اعتکاف کول کفایي سنت دي. رسول الله ﷺ به هر کال د روژې میاشتې په وروستيو لسو ورځو کې اعتکاف کاوه.

د اعتکاف شرطونه:

۱. اسلام: اعتکاف کوونکی باید مسلمان وي.
۲. عقل: اعتکاف کوونکی باید عاقل وي، د لیوني اعتکاف نه صحیح کېږي.
۳. مسجد: اعتکاف باید په مسجد کې ترسره شي، خو بښځې کولای شي چې په خپل کور کې په ځانگړي ځای کې اعتکاف وکړي.
۴. د اعتکاف نیت کول.
۵. له حیض او نفاس څخه پاکوالی.

د اعتکاف په هکله ځینې مسایل:

- اعتکاف کوونکی کولای شي چې په لاندې حالتونو کې له جومات څخه ووځي:

۱. د قضاى حاجت لپاره .
۲. د جمعي د لمانځه د ادا کولو لپاره.
۳. د ضرورت لپاره، لکه: د خوراک، څښاک او درملنې لپاره چې بله چاره يې نه وي.

فعاليتونه

۱. په نوبت سره د اعتکاف تعريف او شرطونه په يادو ووايئ.
۲. په اعتکاف کې څه کول په کار دي؟ په دې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. اعتکاف څه ته وايي؟
۲. اعتکاف څه حکم لري؟
۳. رسول الله ﷺ په کومو ورځو کې اعتکاف کاوه؟
۴. د اعتکاف د صحت لپاره کوم شيان شرط دي؟
۵. په کوم وخت کې اعتکاف کوونکى له مسجد څخه وتلاى شي؟

کوونکى دنده

زده کوونکي دې د اعتکاف شرطونه په خپل تعبير په کتابچو کې وليکي.

د فطر صدقه

د کوچني اختر د لومړۍ ورځې سهار له را ختلو سره سم د فطر صدقه واجبېږي، خو له دې نه مخکې د روژې په را رسېدلو سره يې هم ادا کول روا دي.

رسول الله ﷺ د فطر د صدقې (سرسايې) په هکله فرمايلي دي: د فطر صدقه د روژه نيونکي لپاره له گناهونو څخه پاکي او د مسکينانو لپاره خوراک دی.

د فطر د صدقې اندازه:

- نيمه صاع غنم: چې له يوې کيلو او اته سوه گراموسره برابره ده.
- همدا راز د پورتنې مقدار قيمت په افغانيو هم ورکول کېدای شي.

د فطر د صدقې شرطونه:

صدقه ورکونکی بايد، مسلمان، آزاد او غني (د نصاب مالک) وي. پلار به له ځان او نورو نفقه خورو، لکه: بښځې او اولادونو څخه صدقه ورکوي.

فعاليتونه

۱. د خپلې کورنۍ د غړو د سرسايې اندازه معلومه کړئ. په دې هکله خبرې وکړئ.
۲. ستاسې د کورنۍ مشر د فطر صدقه چا ته ورکوي؟ بيان يې کړئ.
۳. د فطر صدقه په کوم وخت کې ورکول کېږي؟ بحث پرې وکړئ.

پوښتنې

۱. د فطر صدقه کله واجبېږي؟
۲. د فطر صدقې په هکله پيغمبر ﷺ څه فرمايلي دي؟
۳. د فطر د صدقې مقدار ووايئ.
۴. د فطر صدقه پر چا واجبېږي؟
۵. آیا له کوچنيانو څخه د فطر صدقه ورکول کېږي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

زکات

زکات د اسلام مهم رکن دی چې د هجرت په دویم کال فرض شوی دی.

زکات په لغت کې پاکوالي او زیادت ته وایي او په اصطلاح کې هغه ټاکلې اندازه مال دی چې د شریعت په بنوونه یې غنیان، اړو خلکو ته ورکوي.

الله تعالی مسلمانانو ته د زکات ورکولو حکم کوي: «وَأَتُوا الزَّكَاةَ» ژباړه: او زکات ورکړئ.

د زکات د فرضیت شرطونه:

په یوه مسلمان باندې هغه وخت زکات فرض کېږي چې لاندې شرطونه ولري:

۱. زکات ورکوونکی باید عاقل او بالغ وي.
  ۲. مال یې باید د نصاب کچې ته رسېدلی وي.
  ۳. مال به یې له بنسټیزو اړتیاوو، لکه: کور، سوارلی او کالیوڅخه اضافه وي.
  ۴. د چا پور به پرې نه وي.
  ۵. پر مال به یې یو کال تیر شوی وي، پرته له مېوو او غلو څخه چې په هغو کې د کال تیریدل شرط نه دي.
- د زکات ورکولو گټې:

- زکات ورکوونکی په زکات ورکولو سره خپل مال پاکوي او په پاتې مال کې يې الله تعالی برکت اچوي.
- زکات ورکول له فقر سره مبارزه او له اړو خلکو سره مرسته ده.
- زکات ورکوونکی د اړو خلکو دعا تر لاسه کوي.
- په زکات ورکولو سره د مسلمانانو په منځ کې مينه او محبت زياتېږي.

فعاليتونه

۱. د زکات د گټو په هکله بحث وکړئ.
۲. په زکات ورکولو سره د مسلمان مال پاکېږي. په دې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.
۳. د زکات او صدقې تر منځ شته توپيرونه بيان کړئ.

پوښتنې

۱. زکات په لغت او اصطلاح کې تعريف کړئ.
۲. څه وخت په يوه مسلمان زکات ورکول فرض کېږي؟
۳. زکات ورکول څه گټې لري؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کورنۍ د غړو په مرسته د زکات د گټو په هکله لنډه مقاله وليکي.

د زکات نصاب

نصاب: د مال هغې ټاکلې اندازې ته وايي چې د شريعت له مخې زکات پکې فرض کېږي.

که يو شخص له يوه کال راهيسې د ۵۹۵ گرامو سپينو زرو مالک وي او له اړتياوو څخه يې دا مال زيات وي، نو دا شخص بايد له هرو څلوېښتو گرامو څخه يو گرام سپين زر او يا يې قيمت (پيسې) زکات ورکړي.

هغه مالونه چې زکات ترې ورکول کېږي، په لاندې ډول دي:

۱. سپين او سره زر او اوسنۍ پيسې.

۲. معدنونه،

۳. د تجارت توکي،

۴. مېوې او غلې،

۵. څاروي.

د سپينو او سرو زرو نصاب:

الف: سپين زر: كله چې سپين زر دوه سوه درهمو او يا (۵۹۵) گرامو ته ورسېږي، ورسره د تېر لوست شرطونه پوره کړي، زکات پکې فرض کېږي.

ب: سره زر: د سرو زرو نصاب (۲۰) مثقاله دی چې يو مثقال (۲۵، ۴) گرامه وزن لري، نو (۲۰) مثقاله سره زر (۸۵) گرامه کېږي. که څوک د (۸۵) گرامو په اندازه سره زر ولري، کال پرې تېر شوی وي او له بنسټيزو اړتياوو يې زيات وي، نو بايد له هرو څلويښتو گرامو څخه يو گرام سره زر او يا يې قيمت زکات ورکړي. **يادونه:** په اوسنيو پيسو کې هم د سپينو زرو د نصاب له مخې زکات

ورکول کېږي، نو که چېرې یو شخص د (۵۹۵) گرامو د قیمت په اندازه پیسې ولري، په ده باندې زکات لازمیږي.

زکات باید څومره ورکړل شي؟

له سپینو زرو، سرو زرو او پیسو څخه دوه نیم سلنه (له هرو څلوېښتو واحدونو یو واحد) زکات ورکول کېږي.

۱. زده کوونکې دې دوی ډلې شي، په ترتیب سره دې یوه ډله د لوست په هکله یو سوال مطرح کړي او بله ډله دې ځواب ووايي.
۲. اوس مهال د (۵۹۵) گرامه سپینو زرو قیمت څومره افغانۍ کېږي؟ په دې هکله له ښوونکي څخه مرسته وغواړئ.

۱. نصاب څه ته وايي؟
۲. په کومو مالونو کې زکات فرض کېږي؟
۳. د سپینو زرو نصاب څومره دی؟

۴. د سرو زرو نصاب خومره دی؟

۵. له پیسو څخه څنګه زکات ورکول کېږي؟

لاندنیو پوښتنو ته په ځواب ورکولو سره یوه مقاله ولیکئ چې تر اتو کربسو کمه نه وي:

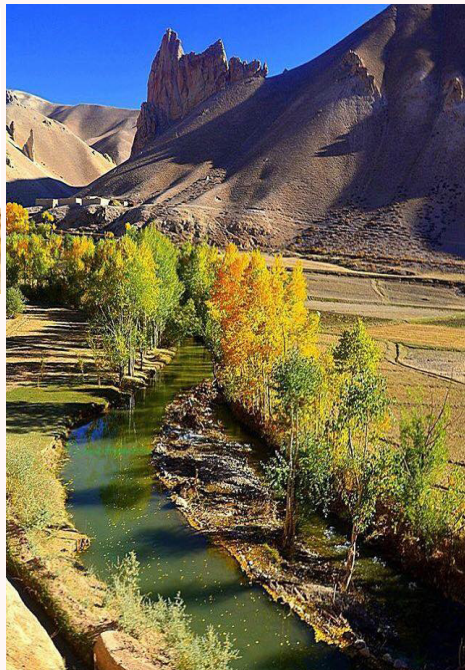
۱- زکات ولې یوازې پر غنیانو فرض دی؟

۲- زکات ولې یوازې اړو خلکو ته ورکول کېږي؟

۳- زکات په ټولنه کې څنګه د خواخوږۍ او یووالي احساس رامنځته

کوي؟

د غلو، دانو او مېوو زکات

د ځمکې په حاصلاتو او مېوو کې د زکات ورکولو لپاره نصاب او د کال تیریدل شرط نه دي، کله چې فصل را ټول شي، که زیات او یا کم وي، باید زکات ترینه ورکړل شي.

ځمکه د حاصلاتو له مخې په دوه ډوله ده:

لومړی ډول:

هغه ځمکې چې د ارهټ یا ماشین په واسطه اوبه کېږي، له حاصلاتو څخه یې شلمه برخه زکات ورکول کېږي. د بیلگې په ډول له شلو منو غنمو څخه یې یو من غنم زکات ورکول کېږي.

دویم ډول:

هغه ځمکې چې په باران او یا روانو اوبو، لکه: ویالې او کاریز څخه خړوبېږي، له حاصلاتو څخه یې لسمه برخه زکات ورکول کېږي، یعنې له لس منه غنمو څخه یې یو من زکات ورکول کېږي. نورو نفقه خورو، لکه: نسجې او اولادونو څخه صدقه ورکوي.

۱. د خپلې سیمې ځمکې ته په کتلو سره دا جوته کړئ چې له حاصلاتو څخه یې لسمه او که شلمه برخه زکات ورکول کېږي؟
۲. که چېرې د ځمکې حاصلات ۱۰۰ منه غنم وي، باید څومره زکات یې ورکړل شي؟ په دې هکله خبرې وکړئ.

۱. آیا په غلو دانو او مېوو کې زکات شته؟
۲. آیا له غلو دانو او مېوو څخه د زکات ورکولو لپاره نصاب او د کال تیریدل شرط دي؟
۳. له کومو مېوو او حاصلاتو څخه لسمه برخه زکات ورکول کېږي؟
۴. له کومو حاصلاتو او مېوو څخه شلمه برخه زکات ورکول کېږي؟

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

د څارويو زکات

په اوبانو، غواگانو او پسونو کې هغه وخت زکات فرض کېږي چې نصاب يې پوره کړی وي، يو کال پرې تیر شوی وي او خريدونکي وي.

۱. د اوبانو نصاب:

په پنځه څرنده اوبانو کې زکات فرض کېږي، د پورته شرطونو په رعايتولو سره بايد له هغو څخه يو پسه او يا يې قيمت زکات ورکړل شي.

۲. د غواگانو او مینو نصاب:

په دېرشو (۳۰) خريدونکو غواگانو او مینو کې يو کلن خوسى او يا يې قيمت زکات ورکول کېږي.

۳. د پسونو او وزو نصاب:

په څلويښتو (۴۰) څرنده پسونو او وزو کې يو پسه او يا يې قيمت زکات ورکول کېږي.

که چېرې څاروي له ياد شمير څخه کم وي، زکات پکې نه فرض کېږي.

۱. د هغو څارويو په هکله بحث وکړئ چې په کورونو کې ساتل کېږي. آیا له هغو څارويو څخه زکات ورکول کېږي؟
۲. آیا د پسونو او مېږو په رمه کې چې شمېر يې زيات وي زکات فرض دی؟ په دې هکله خبرې وکړئ.

۱. په څارويو کې کله زکات فرض کېږي؟
۲. د اوبسانو نصاب څومره دی؟
۳. د غواگانو او مینسو نصاب ووايئ.
۴. د پسونو او وزو نصاب څومره دی؟

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

د زکات مستحقين

شريعت اته ډوله خلک د زکات مستحق بللي دي، يعنې دوی ته بايد زکات ورکړل شي چې لاندې يې يادونه کېږي:

(فقيران، مسکينان، عاملين، مؤلفه القلوب، غلامان او وينځي، پوروري، مسافر او د الله ﷻ په لار کې وتلي خلک).

۱. **فقيران:** فقيران هغه اړ او محتاج خلک دي چې خپله سرمايه يې د دوی اړتيا نه پوره کوي، بايد دوی ته زکات ورکړل شي.

۲. **مسکينان:** مسکينان هغه اړ او محتاج خلک دي چې هېڅ مال نه لري. د نورو خلکو مرستې ته زياته اړتيا لري.

۳. **عاملين:** هغو خلکو ته وايي چې د حکومت له خوا د زکات راتولولو دنده پر غاړه لري، که چېرې معاش ونه لري، نو دوی ته هم له زکات څخه يوه اندازه مال ورکول کېږي.

۴. **مؤلفه القلوب:** دوی تازه مسلمان شوي خلک دي چې مسلمانان د دوی تاييد ته اړتيا لري، نو اسلام ته د هڅونې په موخه له زکات څخه يوه برخه دوی ته ورکول کېږي.

۵. **غلامان او وينځي:** د غلامانو او وينځو د آزادۍ لپاره بايد زکات ورکړل شي.

۶. پوروري: هغه خلک چې پوروري دي، دوی د زکات اخیستلو مستحق دي.

۷. ابن السبیل: ابن السبیل هغه مسافر ته ویل کېږي چې د سفر پر مهال یې خپل مال ته لاس رسی نه وي او مرستې ته اړتیا لري.

۸. فی سبیل الله: یعنی د الله ﷻ په لار کې وتلو خلکو ته د زکات ورکول، لکه: مجاهدین او یا د دیني علومو زده کوونکي.

۱. د زکات د مستحقو خلکو په هکله په خپلو منځو کې بحث وکړئ.
۲. یوزده کوونکی دې د مستحق نوم واخلي او بل دې له یاده هغه تعریف کړي.

۱. زکات کومو خلکو ته ورکول کېږي؟
۲. فقیر او مسکین چا ته ویل کېږي؟
۳. عامل ته زکات ورکول څه وخت جواز لري؟
۴. آیا مسافر او بندي ته زکات ورکول کېږي؟

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

حج

حج په لغت کې قصد ته وايي او په اصطلاح کې د حج په مياشتو کې د الله ﷻ کور (کعبې) ته د ځانگړو عبادتونو په مقصد د مسلمان ورتگ ته حج ويل کېږي.

حج د اسلام پنځم رکن دی. د هجرت په نهم کال فرض شوی دی. هر توان لرونکی مسلمان بايد په ټول عمر کې يو ځل حج ادا کړي. حج زيات اجر او ثواب لري.

رسول الله ﷺ د حج په هکله فرمايي: که چېرې مسلمان د حج پر مهال له گناهونو او شخړو څخه ځان وساتي، له حج وروسته د ده ټول گناهونه بښل کېږي، لکه چې نوی مور زيږولی وي.

هر کال د نړۍ له گوټ گوټ څخه مسلمانان مکې مکرمې ته د حج لپاره راځي، د ابراهيم خليل الله او اسماعيل ذبيح الله ياد تازه کوي، د الله ﷻ له کور څخه طواف او د صفا او مروا ترمنځ سعي کوي.

د حج لپاره مسلمانان د احرام نيت ټري، د ذې الحجې په اتمه

ورخ حاجيان مني ته حي او په نهمه ورخ يې په عرفات كې لمونځونه او دعاگانې كوي، له الله ﷻ څخه د گناهونو بښنه غواړي، د لمر له پړيو تلو وروسته مزدلفې ته راځي، هلته هم عبادت كوي او په لسمه ورخ چې د لوی اختر ورخ ده، حاجيان بېرته د بيت الله په لوري گرځي، په مني كې په وړو وړو كانو باندې عقبه جمره ولي، ورپسې قرباني كوي او د سر وينستان خړبي او يا يې كموي، وروسته غسل كوي، جامې اغوندي او د بيت الله طواف كوي. له طواف وروسته حاجيان بېرته مني ته حي او په يوولسمه او دولسمه ورخ هم په مني كې جمرې ولي چې په دې سره يې حج بشپړېږي.

فعاليتونه

۱. د حج په هكله په خپلو منځو كې بحث وكړئ.
  ۲. حاجيان په لاندې ځايونو كې څه ترسره كوي، بحث پرې وكړئ:
- صفا او مروه. - مني او عرفات. - مزدلفه.

پوښتنې

۱. حج په لغت او اصطلاح كې تعريف كړئ.
۲. حج كله فرض شو؟
۳. په كومه ورخ حاجيان عرفات ته حي؟
۴. د حج په هكله پيغمبر ﷺ څه فرمايلي دي؟

كورنۍ دنده

زده كوونكي دې د كورنۍ د غړو په مرسته د حج په هكله لنډه مقاله وليكي.

د حج مسايل

حج د ځانگړو شرطونو په درلودلو سره پر مسلمان فرض کېږي.

په حج کې ځينې فرض، ځينې واجب او ځينې سنت عملونه دي.

د حج د فرضيت شرطونه:

۱. اسلام: حج پر مسلمان فرض دی.

۲. عقل: حج پر عاقل مسلمان باندې فرض کېږي، په ليوني باندې

حج فرض نه دی.

۳. بلوغ: حج پر بالغ مسلمان فرض دی، په صغير باندې حج فرض نه دی.

۴. حریت: حج پر آزاد مسلمان باندې فرض کېږي، په غلام او وينځي

باندې فرض نه دی.

۵. استطاعت: حج کونکي بايد مالي توان ولري، حج ته د تگ او

بېرته راتگ او د همدې مودې لپاره د کور د مصرف لپاره پانگه ولري

او که ویې نه لري، نو حج وړ باندې فرض نه دی.

۶. د حج وخت: شریعت د حج د ادا کولو لپاره ځانگړی وخت ټاکلی دی چې د هجري قمري کال د دولسمې میاشتې (ذی الحجې) له

اتمې ورځې پیل او په دولسمه ورځ یې پای ته رسیږي.

له یادې مودې پرته حج نه کېږي، خو په نورو وختونو کې مسلمانان مکې مکرمې

ته د عمرې د ادا کولو لپاره ځي. د حج فرضونه:

۱. احرام تړل: د حج لپاره نیت کولو ته احرام ویل کېږي چې له هغه وروسته ځینې چارې پر حج کوونکي حرامېږي، لکه: د گنډلو جامو اغوستل، بنکار کول، د ویستانو او نوکانو غوڅول.

۲. په عرفات دریدل: حاجیان د ذی الحجې میاشتې په نهمه ورځ د عرفات میدان ته ځي، هلته دعاوې او لمونځونه کوي او له لمر پریوتو وروسته بېرته راگرځي. په عرفات درېدل فرض دي.

۳. د زیارت طواف: د عقبې جمرې له ویشلو وروسته د اختر په لومړۍ ورځ حاجیان څاروي ذبحه کوي او له احرام څخه فارغېږي. له دې څخه وروسته د زیارت طواف کوي چې دې طواف ته فرضي طواف هم ویل کېږي.

فعاليتونه

۱. په يادو د حج د فرضيت شرطونه ووايئ.
۲. د حج فرضونه په نوبت سره نورو ته واوروئ.
۳. آیا غير بالغ مسلمان حج کولای شي ؟ په دې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

۱. د حج شرطونه ووايئ.
۲. استطاعت څه ته ويل کېږي؟
۳. پر عرفات درېدل په کومه ورځ ترسره کېږي؟
۴. احرام څه ته وايي؟
۵. په حج کې څو فرضه دي؟

زده کوونکي دې پورتنۍ پوښتنې په خپلو کتابچو کې ځواب کړي.

حياء

حياء هغه ښه خوی دی چې انسان نېکو کارونو ته هڅوي او له بدو کارونو څخه یې ژغوري.

حياء لرونکی شخص له الله تعالیٰ او خلکو څخه شرمېږي. له بدو چارو ځان ساتي او نېکې چارې تر سره کوي.

رسول الله ﷺ د حياء په هکله داسې فرمايلي دي:

«الْإِيمَانُ بِضَعٍ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ».

ژباړه: ايمان څه د پاسه (۷۰) څانگې لري او حياء د ايمان يوه څانگه ده.

حضرت محمد ﷺ مسلمانانو ته د حياء لرلو سپارښتنه کړې ده.

يوه ورځ يوه صحابي خپل ورور ته د ډېرې حياء لرلو له کبله نصيحت کاوه، پدې وخت کې حضرت محمد ﷺ تيریده او د هغه نصيحت ته يې پام شو، پيغمبر ﷺ ورته وفرمايل: پرې يې ږده! له حياء سره تل خیر او نيمکرغي مل وي.

حياء د ايمان ښه ده، مسلمان تل حياء لرونکی وي او له بې حياء چارو څخه ځان ساتي.

مسلمان تل له الله ﷻ څخه حياء کوي، حکمونه يې پر ځای کوي، خپله ژبه له فحش او سپکو ويلو او کنځلو څخه پاکه ساتي.

مور بايد تل حيا ولرو، ځکه بې حيايي انسان ناورو کارونو ته هڅوي.

يادونه: د زده کړې پر مهال له ښوونکي څخه له پوښتنې او ځواب ورکولو ډډه کول حياء نه گڼل کېږي، بايد زده کوونکي د آدابو په رعايتولو سره د لوست په بهير کې فعال گډون ولري.

همدارنگه له خلکو سره له خبرو ډډه کول او ځان گونښه کول هم حيا نه گڼل کېږي.

په ژوند کې د حياء کولو خو بيلگې:

۱. مسلمان داسې جامې اغوندي چې ټول بدن يې پرې پټ شي، له نازکو او لنډو جامو څخه ډډه کوي.
۲. مسلمان سپکې او فحش خبرې نه کوي.
۳. مسلمان چاته کنځلې نه کوي.
۴. مسلمان څوک په بد نوم نه يادوي.
۵. مسلمان د الله تعالی او د خلکو پر وړاندې له ناروا کار څخه د حياء له کبله ډډه کوي.

فعاليتونه

۱. په ژوند کې د حيا اهميت او گټو په هکله په نوبت سره خبرې وکړئ.
۲. آيا په زده کړې کې له پوښتنې او ځواب ورکولو څخه ډډه کول حيا بلل کېږي؟ په دې هکله خبرې وکړئ.
۳. په جامو اغوستلو کې څرنگه حياء په پام کې نيول په کار دي؟ په دې هکله خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. حياء څه ته ويل کېږي؟
۲. رسول الله ﷺ د حياء په هکله څه فرمايلي دي؟
۳. آيا په زده کړه کې له پوښتنو او ځواب ورکولو څخه ډډه کول حياء گڼل کېږي؟
۴. مسلمان له کومو خبرو څخه ځان ساتي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د کورنۍ غړو په مرسته د حياء په هکله لنډه مقاله وليکي.

تواضع

د ژوند په ټولو چارو کې حق منل او له خلکو سره په نرمۍ او درناوي چلند کولو ته تواضع ويل کېږي.

د اسلام دين مور تواضع ته را بللي يو، رسول الله ﷺ فرمايلي دي:
«مَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ»

ژباړه: هېڅوک د الله تعالى لپاره په درناوي او نرمۍ سره چلند نه غوره کوي، مگر الله تعالى يې اوچتوي.

په بل حديث کې رسول الله ﷺ داسې فرمايلي دي: الله جل جلاله ما ته حکم کړی چې له خلکو سره په تواضع او احترام چلند کوئ، تر څو خلک يو پر بل ځان غوره ونه گڼي او يو پر بل ظلم او تيري ونه کړي.

مور بايد له خلکو سره په خوره ژبه چلند وکړو، په هر وخت کې حق ته غاړه کېږدو او هېڅ وخت له حق نه سرغړونه ونه کړو.

د ښوونکو، ټولگيوالو او گاونډيانو احترام وکړو، د مشرانو نصيحت واورو او عمل پرې وکړو.

د تواضع ضد کبر او لويي ده، کبر لويه گناه ده.

حضرت محمد ﷺ کبر داسې بيان کړی: کبر د حق نه منل او خلکو ته سپکاوی کول دي.

د ښکلو او پاکو جامو اغوستل کبر نه گڼل کېږي، بلکې اسلام مور ته د پاکۍ او نظافت امر کوي.
د تواضع یوه نښه دا ده چې مسلمان په سلام اچولو کې لومړیتوب وکړي، بل ته د سلام اچولو منتظر پاتې نشي.

فعالیتونه

۱. د ښوونکي په مرسته د تواضع خو بیلگې بیان کړئ.
۲. له مور او پلار سره څنګه رویه کول په کار دي؟ په دې هکله خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. تواضع څه ته وايي؟ معنایې کړئ.
۲. د تواضع په هکله پیغمبر ﷺ څه فرمایلي دي؟
۳. د تواضع ضد څه شی دی؟
۴. کبر اولویي څه ته وايي؟
۵. آیا ښکلي او پاکي جامې اغوستل کبر گڼل کېږي؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د لوست حدیثونه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

صله رحمي

د خپلولۍ پالنه، خپلوانو سره ښيگڼه، هغوی ته د خپل توان په اندازه گټه او خیر رسول، په ستونزو او غم کې ورسره مرسته کولو ته صله رحمي وايي.

د اسلام دين مور ته په صله رحمۍ امر کوي، له خپلوانو سره د خپلوی پالنه پر هر مسلمان واجب ده او قطع کول يې لويه گناه ده. حضرت محمد ﷺ د صله رحمۍ په هکله داسې فرمايلي دي: که څوک غواړي چې په روزۍ او عمر کې يې برکت پيدا شي، له خپلوانو سره دې صله رحمي وکړي.

مور او پلار سره صله رحمي له هر خپلوان څخه لومړيتوب لري.

د صله رحمۍ څو بيلگي:

۱. خپلوانو سره تگ او راتگ، له ژوند څخه يې ځان خبرول او د هغوی د خوشحالولو هڅه کول،
۲. د اړتيا په وخت کې هغوی سره هر ډول روا مرسته کول،
۳. خپلوانو ته نصيحت او سمه لاره ښوول،
۴. د خپلوانو په منځ کې د اتفاق او يووالي هڅه کول،
۵. هغوی سره ښه چلند کول او له بد چلند څخه ډډه کول،
۶. د خپلوانو احترام او عزت کول، په مينه او محبت سره هغوی ته ښه راغلاست ويل.

د صله رحمی له گټو څخه:

۱. د صله رحمی په پاللو سره مسلمان د الله ﷻ رضا تر لاسه کوي.
۲. د صله رحمی له کبله د خپلوانو په منځ کې مینه او محبت زیاتېږي.
۳. صله رحمي په خلکو کې خوشحالي را منځ ته کوي.
۴. د صله رحمی په پاللو سره د مسلمانانو ستونزې او غمونه کمېږي.
۵. صله رحمي د دښمنۍ او کینې مخه نیسي.

فعالیتونه

۱. د صله رحمی په هکله په خپلو منځو کې مباحثه وکړئ.
۲. د خپلوانو سره صله رحمي څنگه کېدای شي؟ په دې هکله د ښوونکي معلومات له ځان سره شریک کړئ.

پوښتنې

۱. صله رحمي څه ته وایي؟
۲. حضرت محمد ﷺ د صله رحمی په هکله څه فرمایلي دي؟
۳. د صله رحمی خوبیلگي ووايئ.
۴. د صله رحمی گټې ووايئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د لوست حدیث شریف په خپلو کتابچو کې ولیکي.

رښتيا ويل

رښتيا ويل د مسلمان نښه ده. الله تعالى مور ته د رښتيا ويلو لار ښوونه کوي او فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾

(التوبة ۱۱۹ آيت)

ژباړه: اى مؤمنانوا! له الله نه وويريرئ او له رښتينو خلكو سره ملگري شئ. رسول الله ﷺ فرمايي: تل رښتيا ووايئ، رښتيا ويل مسلمان له هلاکت څخه ژغوري. متفق عليه.

مور بايد په خپلو ويناوو او عملونو کې رښتيني واوسو.

کله چې خبرې کوو، تل بايد رښتيا ووايو، له چا سره چې وعده کوو بايد سر ته يې ورسوو.

له خلكو سره زموږ اړيكې بايد صادقانه وي، مور مور او پلار ته تل رښتيا وايو، په ټولگي کې خپلو ټولگيو الو سره په رښتيا چلند کوو.
د رښتيا وپلو گټې:

۱. په رښتيا ويلو سره الله ﷻ رضا کېږي.

۲. رښتيا ويل مسلمان نېکو کارونو ته هڅوي، له بدو کارونو نه يې ژغوري.

۳. په رښتيني انسان باندې خلک باور کوي.

۴. په رښتيا ويلو سره د انسان عزت زياتېږي.

۵. رښتيا ويل د نجات او خلاصون وسيله ده.

فعالیتونه

۱. د رښتیا ویلو په هکله په خپلو منځو کې بحث وکړئ.
۲. دروغ ویل څه زیانونه لري؟ بحث پرې وکړئ.

پوښتنې

۱. الله تعالی مور ته د رښتیا ویلو په هکله څه لارښوونه کوي؟
  ۲. رسول الله ﷺ د رښتیا ویلو په هکله څه فرمایلي دي؟
  ۳. مور باید په وینا او عمل کې څنګه واوسو؟
  ۴. رښتیا ویل څه ګټه لري؟ بیان یې کړئ.
- ب: لاندې تش ځایونه په مناسبو کلمو سره ډک کړئ:
۱. مور باید په خپلو ویناوو او عملونو کې .... واوسو.
  ۲. رښتیا ویلو سره د انسان ..... زیاتېږي.
  ۳. - ..... ویل د مسلمان نښه ده.
  ۴. په رښتیا ویلو سره الله ﷻ ..... کېږي.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د مور او پلار د حقونو په هکله لنډه مقاله ولیکي.

د مور او پلار اطاعت

د مور او پلار اطاعت پر هر مسلمان فرض دی. مور باید په روا کارونو کې د مور او پلار خبره ومنو. د الله ﷻ رضا د مور او پلار په خوښۍ کې ده. الله تعالی مور ته له مور او پلار سره د نښکني امر کړی دی: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾ د الاسراء سورت ۲۳ آیت. ژباړه: او ستا رب فيصله کړې چې یوازې د یو الله ﷻ عبادت وکړئ او له مور او پلار سره احسان وکړئ. له مور او پلار سره نښکنه د هغوی پیروي کول دي. مور له مور او پلار سره په خوره او نرمه ژبه خبرې کوو، غوښتنو ته یې په درناوي ځواب وایو، د ژوند په چارو کې ور سره مرسته کوو. تل د مور او پلار احترام کوو. مور مور او پلار ته د خیر دعا کوو.

حکایت:

یوه ورځ یو صحابي حضرت محمد ﷺ ته له خپل پلار سره راغی، پینمبر ﷺ ترې پوښتنه وکړه: دا سپین ږیری څوک دی؟ هغه وویل: زما پلار دی. حضرت محمد ﷺ ورته وفرمایل: له هغه نه مخکې مه ځه، مخکې ترې مه کپنه، نوم ورته مه اخله او داسې کار مه کوه چې خلک هغه ته کنځلي وکړي. رواه الطبرانی فی الاوسط

فعاليتونه

۱. د مور او پلار د اطاعت په هکله په خپلو منځو کې بحث وکړئ .
۲. د مور او پلار په وړاندې کوم آداب په پام کې نيول په کار دي؟ پدې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.
۳. د مور او پلار په وړاندې (اف) کلمه ويل روا نه دي. بحث پرې وکړئ.

پوښتنې

- لاندې تش ځايونه په مناسبو کلمو سره ډک کړئ:
۱. د مور او پلار اطاعت پر هر مسلمان ..... دی .
  ۲. مور بايد په روا کارونو کې د مور او پلار ..... وکړو .
  ۳. د الله ﷻ رضا د مور او پلار په ..... کې ده .
- لاندې پوښتنې ځواب کړئ :
۱. الله ﷻ مور ته د مور او پلار په هکله څه لارښوونه کړې ده ؟
  ۲. له مور او پلار سره نسيگنه څنگه کېدای شي ؟
  ۳. رسول الله ﷺ د پلار د حقونو په هکله زوی ته څه لارښوونه کړې ده ؟
  ۴. آیا تاسې مور او پلار ته د خیر دعا کوئ ؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د مور او پلار د حقونو په هکله لنډه مقاله وليکي.

اسراف

له اړتیا پرته، بې حایه د روا شیانو اضافه استعمال ته اسراف وېل کېږي.

اسراف په اسلام کې حرام او گناه ده.

الله تعالی مور له اسراف څخه منع کړي یو: ﴿...وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ﴾ الاعراف سورت: ۳۱ آیت.

ژباړه: او تاسې اسراف مه کوئ، پرته له شکه الله تعالی اسراف کوونکي نه خوښوي.

رسول الله ﷺ فرمایي: «كُلُوا وَاشْرَبُوا وَابْسُوا وَتَصَدَّقُوا، فِي غَيْرِ إِسْرَافٍ وَلَا مَخِيلَةٍ». رواه البخاري.

ژباړه: خوراک او څښاک کوئ، جامې اغونډئ او صدقه ورکوئ، خو اسراف او کبر مه کوئ.

پوه انسان، تل له اسراف څخه ډډه کوي.

مور باید د ژوند په ټولو چارو کې له اسراف نه ځان وساتو.

د اسراف څو مثالونه:

- له اړتیا پرته د اوبو زیات استعمال، آن تر دې چې په اوداسه کې هم اسراف بلل کېږي.

- له اندازې زیات خواړه تیارول او خوړل یې اسراف دی.

- له اړتیا پرته دېرې جامې او لباس اخیستل، اسراف بلل کېږي.

- له اړتيا پرته د برېښنا کارول اسراف بلل کېږي.
د اسراف له زيانونو څخه :

- اسراف شيطاني عمل دی، کول يې گناه ده.
- اسراف بې حايه د مال ضايع کول دي.
- اسراف انسان په گناهونو کې ښکيل کوي.
- اسراف مسلمان له عبادت او اطاعت څخه غافل کوي.

فعاليتونه

۱. د ښوونکي په مرسته په چاپيريال کې د اسراف خو بيلگې ووايئ.
۲. آيا د اسراف او سخاوت تر منځ توپير شته؟ بحث پرې وکړئ.
۳. لاندې چارې په گوته کړئ چې روا او که ناروا دي:
(بخل ، مېلمه پالنه ، سخاوت ، پاسلنه)

پوښتنې

۱. اسراف څه ته ويل کېږي؟
۲. اسراف ولې گناه ده؟
۳. الله تعالی مور ته د اسراف په هکله څه لارښوونه کړې ده؟
۴. د اسراف څو مثالونه ووايئ.
۵. د اسراف څو زيانونه ووايئ.

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې له لوست څخه په گټه اخیستني سره د اسراف په هکله يوه مقاله وليکي.

حجاب

- الله تعالی مسلمانو بنځو ته د حجاب رعایتولو امر کوي.
- د بنځې بدن او بڼایست پټولو ته حجاب وایي.
- مسلماننه بنځه باید له نامحرمو څخه پرده وکړي.
- حجاب د مسلمانې بنځې د عزت ساتنه کوي.
- د مسلمانې بنځې لباس باید لاندې ځانگړتیاوې ولري:
۱. جامې باید نرۍ نه وي چې بدن ترې ښکاره شي.
  ۲. جامې باید پراخه وي، تنگې نه وي چې د بدن غړي پکې معلوم شي.
  ۳. جامې یې باید د نارینه وو په څېر نه وي.
  ۴. جامې باید د کافرانو له جامو سره مشابهت ونه لري.
  ۵. ټول بدن باید پکې پټ شي.

د حجاب گټې:

- د حجاب په رعایتولو د الله تعالی امر پر حای کېږي.
- حجاب پر ښځه د تیري مخه نیسي.
- حجاب د پاکې او اصیلې ښځې نښه ده.
- خلک د حجاب لرونکې ښځې احترام کوي.

فعالیتونه

۱. د حجاب په هکله په خپلو منځو کې بحث وکړئ.
۲. حجاب د پاکې او اصیلې ښځې نښه ده. په دې هکله په خپلو منځو کې خبرې وکړئ.

پوښتنې

۱. الله تعالی مسلمانو ښځو ته د څه امر کړی دی؟
۲. حجاب څه ته وايي؟
۳. د مسلمانې ښځې لباس باید څه ځانگړتیاوې ولري؟
۴. حجاب کول ښځې ته څه گټه لري؟

کورنۍ دنده

زده کوونکي دې د یاد لوست گټې په خپلو کتابچو کې ولیکي او په راتلوونکي ورځ کې دې په ټولگي کې ولولي.

د صدقې فضایل

د الله تعالی مرسته له هغه بنده سره مل ده چې له نورو خلکو سره مرسته کوي.

مسلمان له اړو خلکو سره مرسته خپل مسؤولیت گڼي.

له خپل مال څخه مسکینانو او فقیرانو ته صدقه ورکوي.

مسلمان د توان او قدرت په اندازه صدقه ورکوي.

صدقې ورکول مسلمان له دوزخ څخه ژغوري.

رسول الله ﷺ داسې فرمایي: «اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ». رواه البخاري.

ژباړه: په صدقې ورکولو سره ځان له دوزخ څخه وژغوري، که څه هم

د خرما یوه ټوټه وي.

لومړی باید غریبو او اړو خپلوانو ته صدقه ورکړل شي، په دې کې

اجر او ثواب زیات دی، رسول الله ﷺ فرمایي: «لَهُمَا أَجْرَانِ أَجْرُ الْقَرَابَةِ

وَأَجْرُ الصَّدَقَةِ». رواه البخاري.

ژباړه: د دوی لپاره دوه اجره دي، یو یې د خپلوی د پالنې او بل یې د صدقې ورکولو.

د صدقې ورکولو گټې:

- په صدقې ورکولو الله ﷻ له مسلمان څخه راضي کېږي.
- په صدقې ورکولو سره مسلمان له ډیرو ستونزو او مصیبتونو څخه نجات مومي.
- په صدقې ورکولو د مسلمانانو په منځ کې مینه او محبت زیاتېږي.
- الله تعالی د صدقې ورکوونکي په مال او عمر کې برکت اچوي.

۱. د خپلو مرستو څو بیلگې چې له غریبانو او خپلوانو سره مو کړې دي، په ټولگي کې بیان کړئ.
۲. صدقه او خیرات باید په پټه ورکړل شي. په دې هکله خبرې وکړئ.

لاندې پوښتنې ځواب کړئ:

۱. د الله تعالی مرسته له چا سره مل وي؟
۲. رسول الله ﷺ د صدقې په هکله مور ته څه لارښوونه کړې ده؟
۳. لومړی باید چاته صدقه او خیرات ورکړل شي؟

۴. صدقه ور کول مسلمان ته څه گټه رسوي؟
- ب: لاندې تش ځايونه په مناسبو کلمو ډک کړئ:
۱. په صدقې ور کولو سره ځان له..... وژغورئ.
  ۲. لومړی بايد غريبو او اړو..... ته صدقه ور کړل شي.
  ۳. په صدقې ور کولو سره له مسلمان څخه الله ﷻ..... کپري.
  ۴. الله تعالی د صدقې ور کوونکي په مال او عمر کې..... اچوي.

زده کوونکي دې لوست په خپلو کتابچو کې وليکي.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**